

DRUK Nr 927

Łomża, dnia 03.08.2022 r.

DOA.001.26.2022

Sz.P.

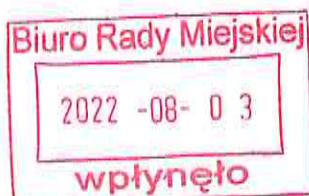
**ALICJA KONOPKA
PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ ŁOMŻY**

Zgodnie z Planem pracy Rady Miejskiej Łomży na 2022 rok przedkładam informację za 2021 rok z realizacji „PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W MIEŚCIE ŁOMŻA NA LATA 2021-2030”

Z poważaniem

z up. PREZYDENTA MIASTA

mgr Andrzej Stypulkowski
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA

**Realizacja „PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH W MIEŚCIE ŁOMŻA NA LATA 2021-2030”
w 2021 roku**

Rada Miejska Łomży uchwałą nr 366/XXXVI/21 z dnia 31 marca 2021 roku zatwierdziła do realizacji „PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W MIEŚCIE ŁOMŻA NA LATA 2021-2030”. Program skierowany jest do osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie miasta Łomża, czyli do osób, które trwale lub okresowo są niezdolne do pełnienia ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodujące niezdolność do pracy.

Kreowanie lokalnej polityki na rzecz osób niepełnosprawnych jest bardzo ważnym i obligatoryjnym zadaniem władz samorządowych. Społeczności lokalne mają możliwość tworzenia tej polityki na własną rękę i otrzymują na ten cel środki publiczne. Dzięki podejmowanym działaniom wspieranym finansowo w szczególności przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w społeczeństwie powoli kształtuje się postawa akceptacji wobec osób niepełnosprawnych i coraz większe zrozumienie ich problemów. O efektach działań decydują ludzie – ich zaangażowanie, wrażliwość i chęć rzetelnego wykonywania obowiązków.

Kierunkiem tego programu jest rozwój i podniesienie poziomu życia osób niepełnosprawnych poprzez stworzenie warunków do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez otwartość i dostępność dla wszystkich mieszkańców w sferze społecznej, zawodowej oraz edukacyjnej.

Program i jego realizacja ma służyć tworzeniu miasta otwartego i dostępnego dla wszystkich mieszkańców. Program przygotowano na podstawie zdiagnozowanych potrzeb środowiska osób niepełnosprawnych.

Główne kierunki określone w „PROGRAMIE DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W MIEŚCIE ŁOMŻA NA LATA 2021 – 2030”

Kierunek I - Kreowanie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej w społeczności lokalnej i kształtowanie świadomości społecznej na problemy osób niepełnosprawnych	3
Kierunek II - Ułatwienie dostępu do rehabilitacji społecznej, usług terapeutycznych i funkcjonowania w środowisku lokalnym.....	12
Kierunek III - Działania zwiększające aktywność zawodową i wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy	25
Kierunek IV - Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	32
Kierunek V - Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, zapewniająca odpowiednie warunki uczestnictwa w życiu lokalnym	36

Kierunek I - Kreowanie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej w społeczności lokalnej i kształtowanie świadomości społecznej na problemy osób niepełnosprawnych

Realizacja:

W celu podniesienia świadomości społecznej osób niepełnosprawnych na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz BIP Urzędu Miejskiego w Łomży umieszczono informacje związane z pomocą jaką osoby niepełnosprawne mogą uzyskać. Dane te na bieżąco są aktualizowane. Za pośrednictwem środków masowego przekazu (np.: Internet) rozpowszechniano informacje dotyczące wdrażania nowych oraz obecnie realizowanych programów dotyczących pomocy osobom niepełnosprawnym.

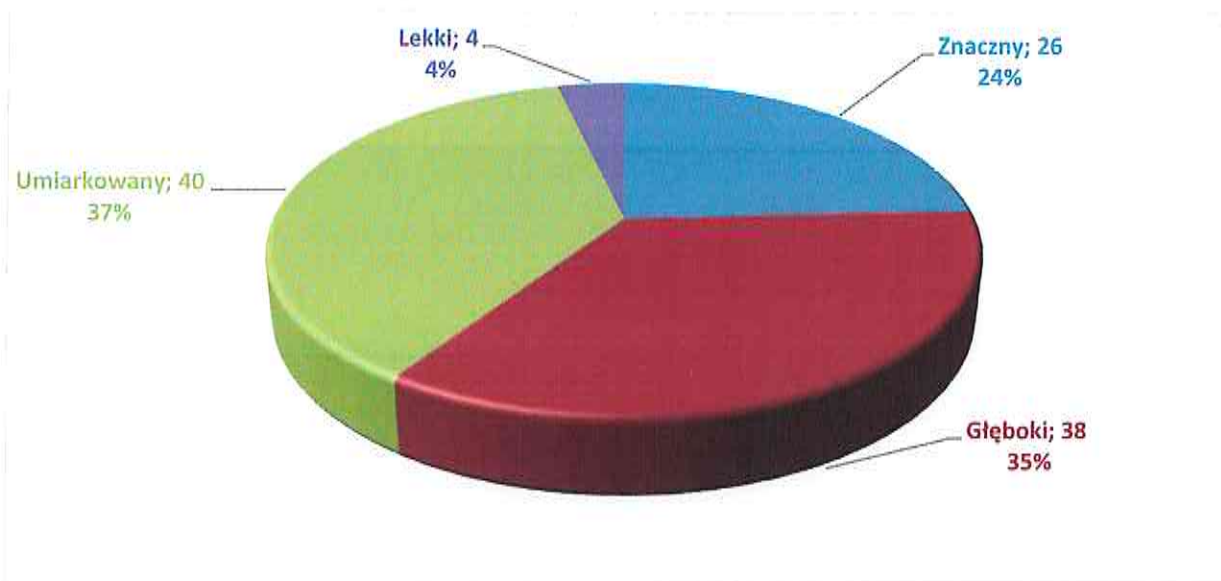
Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej - Biura Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Łomży w 2021 roku uczestniczyli w spotkaniach informacyjnych organizowanych przez Łomżyńską Społeczną Radę ds. Osób z Niepełnosprawnością, przy współpracy z Urzędem Miejski w Łomży.

W 2021 roku zbierano i przeanalizowano dane na temat sytuacji i potrzeb, a także form pomocy dla osób niepełnosprawnych. Na podstawie informacji pozyskanych z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Łomży w roku 2021 wydano **1315** orzeczeń

o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia, w tym dla **692** kobiet i **623** mężczyzn. Dzieciom i młodzieży przed 16 rokiem życia w 2021 roku wydano **123** orzeczeń o niepełnosprawności, w tym 45 dla kobiet i 78 mężczyzn.

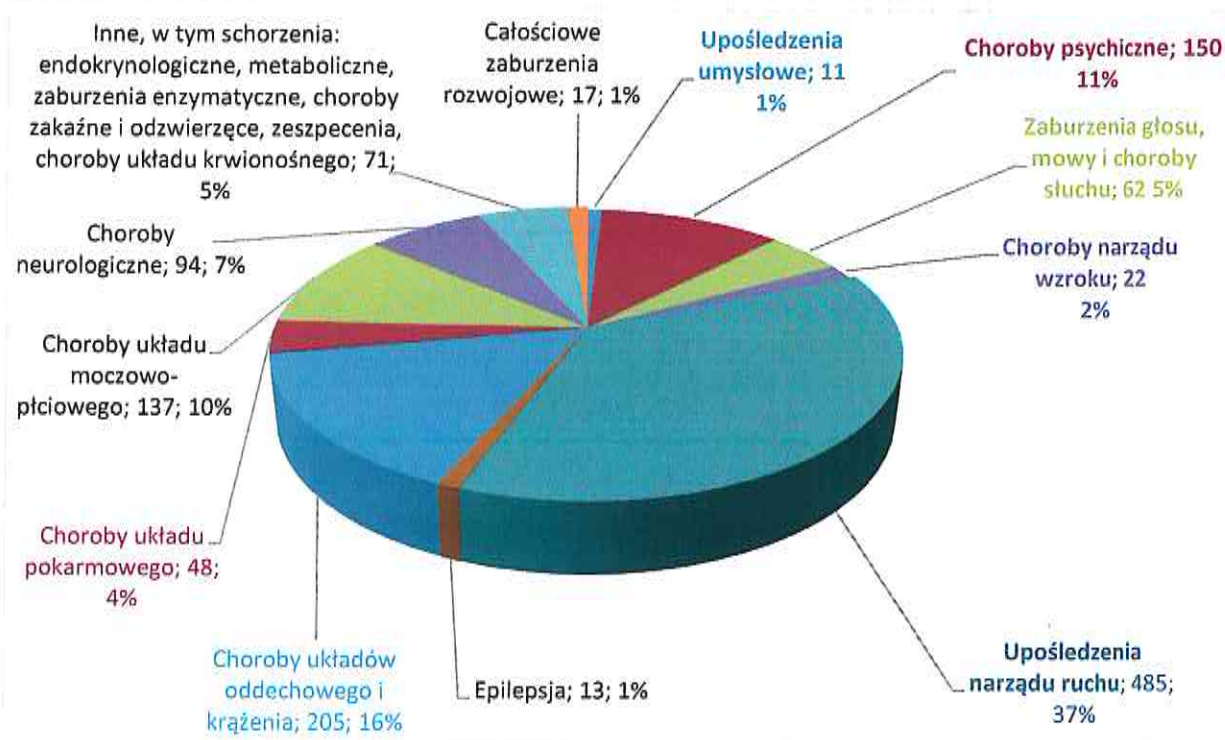
Wydane orzeczenia w podziale na stopień niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia oraz orzeczenia wydane dzieciom i młodzieży przed 16 rokiem życia w 2021 roku	
Stopień niepełnosprawności	Liczba osób niepełnosprawnych
Znaczny	319
Umiarkowany	492
Lekki	504
Orzeczenia dla osób przed 16 rokiem życia	123
Razem	1438

Wydane orzeczenia w podziale na stopień niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia oraz orzeczenia wydane dzieciom i młodzieży przed 16 rokiem życia w 2021 roku

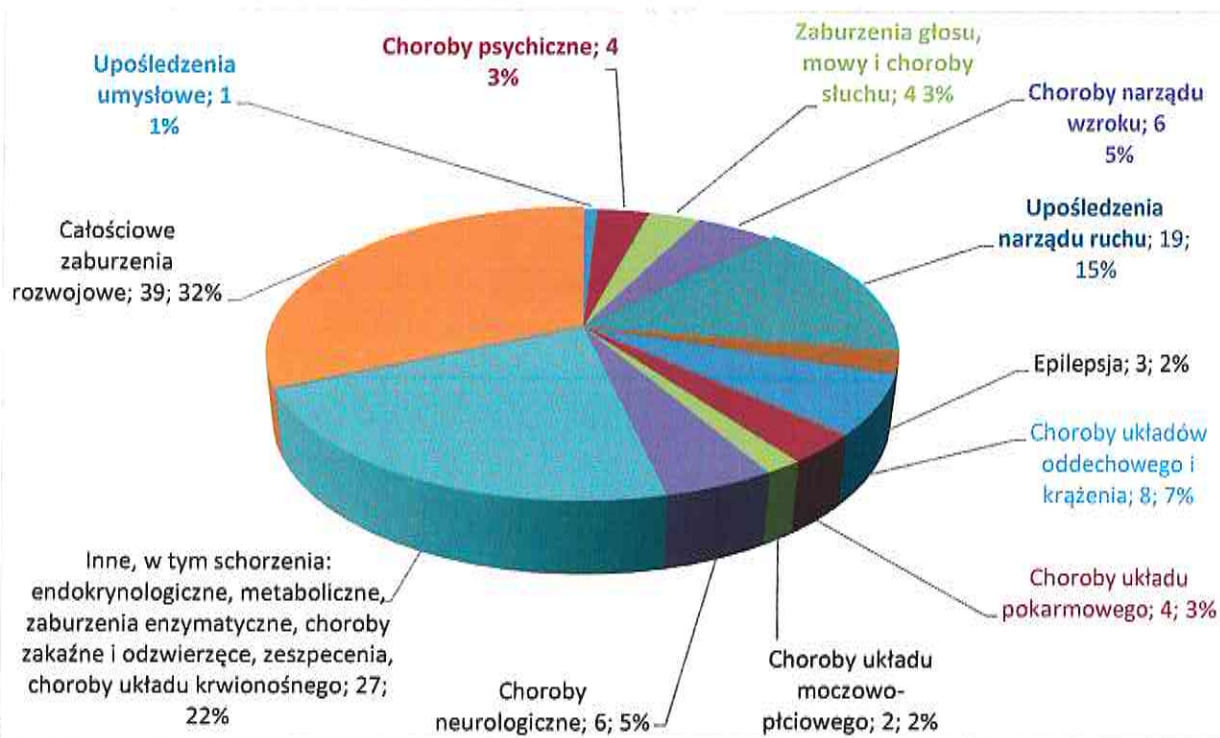

Wydane orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w podziale na przyczynę niepełnosprawności (powyżej i poniżej 16 roku życia)		
Przyczyna niepełnosprawności	Osoby niepełnosprawne powyżej 16 roku	Osoby niepełnosprawne poniżej 16 roku
Upośledzenia umysłowe	11	1
Choroby psychiczne	150	4
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	62	4
Choroby narządu wzroku	22	6
Upośledzenia narządu ruchu	485	19
Epilepsja	13	3
Choroby układów oddechowego i krążenia	205	8
Choroby układu pokarmowego	48	4
Choroby układu moczowo-płciowego	137	2
Choroby neurologiczne	94	6
Inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwionośnego	71	27
Całościowe zaburzenia rozwojowe	17	39
Razem	1315	123

Wydane orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w podziale na przyczynę niepełnosprawności (powyżej 16 roku życia)

Wydane orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w podziale na przyczynę niepełnosprawności (poniżej 16 roku życia)

W 2021 roku z dofinansowania do sportu, kultury, rekreacji i turystyki skorzystali organizatorzy (osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej), którzy przez swoje działania zaktywizowali 270 osób niepełnosprawnych w 2 imprezach. Celem wsparcia jest zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych.

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki w 2021	
Liczba Organizatorów	2
Ilość imprez	2
Ilość osób niepełnosprawnych	270

Dzienny Dom Senior + to placówka opieki dziennej, w której osoby różnymi niepełnosprawnościami mogą przebywać pod opieką kadry i spędzać czas w różnej formie. W roku 2021 z zajęć oferowanych przez Dzienny Dom skorzystało 71 Seniorów, którzy ukończyli 60 rok życia i są nieaktywni zawodowo. Dom funkcjonuje przez 5 dni w tygodniu w godzinach od 7.30 do 15.30. Średnio dziennie z usług DDS+ skorzystało 51 podopiecznych.

Wśród w/w Seniorów było 17 osób z orzeczeniem o niepełnosprawności, tj.:

- stopień znaczny: 12 osób (9 kobiet, 3 mężczyzn)
- stopień umiarkowany: 3 osoby (1 kobieta, 2 mężczyzn)
- stopień lekki: 2 osoby (2 kobiety)

Dzienny Dom zapewnia mieszkańcom Łomży pomoc i wsparcie w czynnościach dnia codziennego. DDS+ jest miejscem przyjaznym dla Seniorów gdzie świadczone są w szczególności usługi: socjalne (np. ciepły posiłek), edukacyjne, kulturalno-oświatowe (wyjazdy tematyczne, kino, teatr, itp.), aktywności ruchowej, sportowo rekreacyjne (Aquapark, Nordic Walking, sala aktywizacji ruchowej), aktywizujące społecznie, terapii zajęciowej oraz trening kulinarny.

Uczestnictwo w zajęciach pozwala Seniorom poprawić kondycję fizyczną i psychiczną, nawiązać nowe znajomości, rozwijać zainteresowania i dzielić się swoimi doświadczeniami. Wszystkie zajęcia realizowane przez naszą placówkę są dostosowane do możliwości i potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami.

Dzięki spotkaniom w Dziennym Domu „Senior +” w Łomży, Seniorzy zwiększają szanse aby przeżyć jesień swego życia pogodnie i w miłym otoczeniu. W ramach działalności Placówki organizowane były również spotkania okolicznościowe m.in. Dzień Matki, Dzień Ojca, Dzień Wojska Polskiego, Dzień Niepodległości, Anrzejki, uroczysta Wigilia, Bal Sylwestrowy.

W ciągu roku odbyły się również spotkania edukacyjne - z dietetykiem, policją, fizjoterapeutą, pracownikiem socjalnym, spotkania w ramach wsparcia psychospołecznego. Mimo trwającej pandemii w miesiącach letnich rok 2021 odbyły się wycieczki/spotkania plenerowe,

mające na celu integrację, edukację oraz aktywizację podopiecznych: biesiada na łomżyńskich bulwarach połączona z rejsem gondolami, biesiada w Nowogrodzie, grzybobranie, zbieranie ziół na jednaczewskich łąkach, wycieczka na Mazury (Św. Lipka-Mikołajki-Ruciane Nida), wycieczka do Warszawy (Wilanów-Muzeum Historii Żydów Polskich). Wszystkie wyjazdy/ spotkania plenerowe zorganizowane zostały z zastosowaniem reżimu sanitarnego i z zachowaniem obowiązujących zasad bezpieczeństwa.

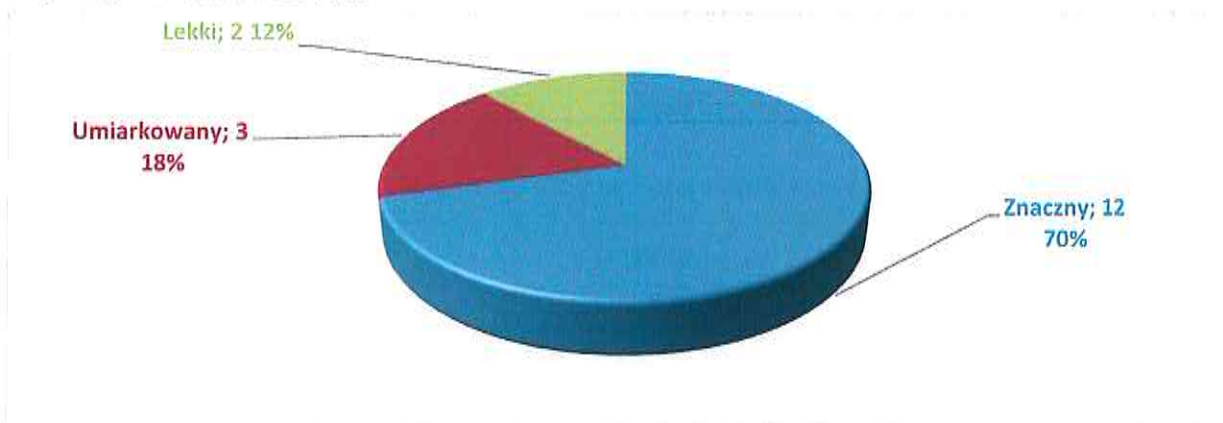
Rok 2021 był rokiem trudnym, kadra Dziennego Domu w okresie zawieszenia działalności stacjonarnej z uwagi na pandemię Covid-19 (w miesiącach: I'21-IV'21) oferowała swoim podopiecznym alternatywne formy realizacji usług, tj.:

- dostarczany był codziennie (dni pracujące) ciepły posiłek do miejsca zamieszkania Seniora;
- przygotowano i dostarczono paczki (pakiet środków ochrony osobistej oraz świąteczne artykuły spożywcze tzw. "jajeczko") do miejsca zamieszkania Seniora;
- pomoc przy robieniu zakupów;
- pomoc w kontakcie z lekarzami i wykupieniem recept;
- wsparcie telefoniczne podczas indywidualnych rozmów;
- dostarczane były materiały edukacyjne, aktywizujące społecznie, ulotki i instrukcje do podjęcia indywidualnej terapii zajęciowej, aktywności ruchowej, itp.

Wszystkie działania podjęte przez DDS+ w roku 2021 przeprowadzone zostały zgodnie z wytycznymi Wojewody Podlaskiego i Głównego Inspektora Sanitarnego.

Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą Dziennego Domu Senior + w podziale na stopień niepełnosprawności w 2021 roku	
Stopień niepełnosprawności	Liczba osób niepełnosprawnych
Znaczny	12
Umiarkowany	3
Lekki	2
Razem	17

Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą Dziennego Domu Senior + w podziale na stopień niepełnosprawności w 2021 roku

Klub Seniora jest ośrodkiem wsparcia i miejscem otwartym dla wszystkich seniorów, w tym seniorów z orzeczonym stopniem niepełnosprawności. Jego zadaniem jest zaspokojenie potrzeb osób starszych, w tym niepełnosprawnych. Zajęcia prowadzone cyklicznie w ciągu 2021 roku:

- W poniedziałki i piątki - zajęcia muzyczne i próby zespołu Maryna.
- W poniedziałki i wtorki - zajęcia krawieckie i rękodzielnicze, podczas których Seniorzy wykonywali prace z pomocą maszyny do szycia, technik rysunkowych, malarskich, scrapbookingowych.
- We wtorki i czwartki - gimnastyka z trenerem.
- Spotkania kółek graczy na wspólne gry karciane, gry planszowe, szachy, brydż, te spotkania odbywały się każdego dnia wg indywidualnych potrzeb uczestników.
- W sezonie od czerwca do października w każdy piątek organizowane były wycieczki rowerowe w okolice Łomży .

W ramach działalności Klubu organizowane były spotkania okolicznościowe m.in. Dzień Niepodległości, Mikołajki, Wigilia. W ramach integracji międzypokoleniowej zorganizowane zostały spotkania z Harcerzami z SP10 i Przedszkolakami z Przedszkola „Mały Artysta” oraz spotkania integrujące środowiska senioralne zrzeszone w innych podmiotach np. ZNP. Zespół Maryna ze swoim repertuarem wziął udział w Łomżyńskiej Senioradzie.

Mimo trwającej pandemii w miesiącach letnich rok 2021 zrealizowano wiele wyjazdów, mających na celu integrację, edukację oraz aktywizację podopiecznych m.in. spotkania biesiadne przy grillu na świeżym powietrzu na Fortach w Piątnicy, w Wykrocie k. Myszynca. W małych grupach odbyły się wyjazdy na grzybobranie do Dobrego Lasu oraz na Mazury do Niedźwiedziego Rogu, gdzie seniorzy korzystali z uroków lasów i mazurskich jezior. W czerwcu został

zorganizowany wyjazd wypoczynkowy do Jastarni dla 55 osób. Z budżetu klubu został pokryty koszt transportu, koszty pobytu w ośrodku każdy uczestnik pokrył indywidualnie.

We wrześniu odbyła się 4 dniowa wycieczka krajoznawcza dla 55 podopiecznych. Program obejmował zwiedzanie czterech miast: Lublina, Kazimierza Dolnego, Sandomierza i Nałęczowa. Z budżetu Klubu pokryty został transport, natomiast pobyt w hotelu i wyżywienia każdy z uczestników pokrył indywidualnie.

Klub Seniora został przeniesiony we wrześniu 2021 roku do nowej siedziby przy ulicy Nowogrodzkiej 7A, która znajduje się w sąsiedztwie Parku Jakuba Wagi. Remont sali został wykonany przez MPGKiM, natomiast malowanie i przystosowanie innych pomieszczeń zostało zrealizowane dzięki współpracy z Centrum Integracji Społecznej przez pracowników i uczestników jednego z naborów CIS. Pomieszczenie zostały przystosowane do potrzeb Klubu. Seniorzy mają do dyspozycji salę na wspólne spotkania oraz osobne sale do odpoczynku, dla amatorów gier i wspólnych zajęć w grupach oraz salę prób zespołu "Maryna". Poza tym budynek ma osobną szatnię i kuchnię, w której klubowicze mogą razem przygotowywać potrawy. W czasie wstrzymania zajęć stacjonarnych (ze względu na obostrzenia COVID-19) pracownicy pozostawali w kontakcie z seniorami, wspierali ich rozmową, robili zakupy, dostarczali wielkanocne paczki i pomagali w czynnościach dnia codziennego - umówienia do lekarza, wykupienia e-recepty, w uzyskaniu potrzebnych informacji. Wszystkie działania podjęte w roku 2021 przeprowadzone zostały zgodnie z wytycznymi wojewody i głównego inspektora sanitarnego.

Na zajęciach w **Centrum Integracji Społecznej** w Łomży w 2021 roku uczestnicy bardzo aktywnie uczęszczali zarówno w zajęciach obowiązkowych jak i w dodatkowych aktywnościach społecznych.

W ramach aktywizacji społecznej odbyły się zajęcia takie jak:

- warsztaty rozwoju osobistego
- trening umiejętności społecznej
- socjoterapia w ramach reintegracji społecznej
- specjalistyczne poradnictwo psychologiczne
- zajęcia z doradcą zawodowym
- socjoterapia w ramach reintegracji zawodowej
- terapia uzależnień w ramach reintegracji zawodowej
- kurs przedsiębiorczości
- pośrednictwo pracy

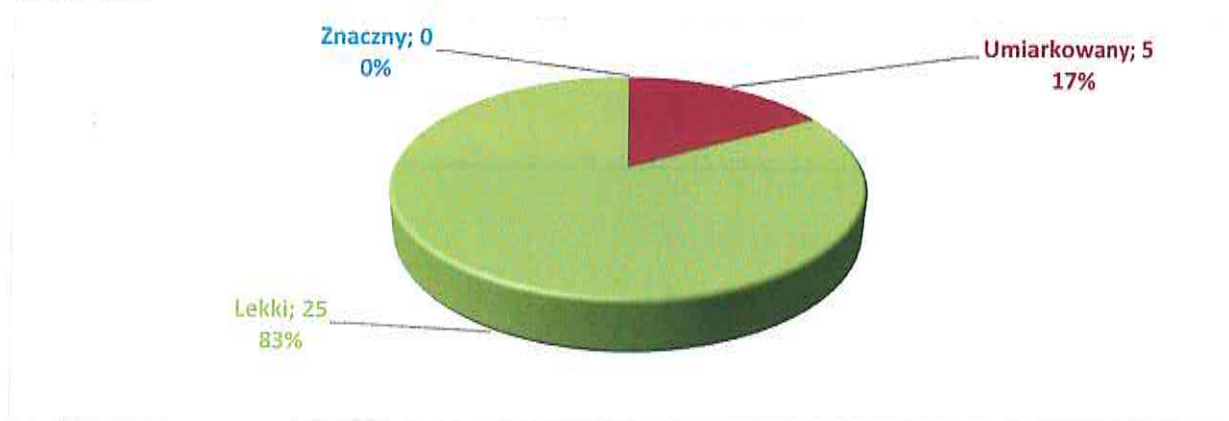
W ramach reintegracji społecznej Uczestnicy:

- brali czynny udział w akcji „Koszyczek Wielkanocny 2021” – pomogli w dystrybucji koszyczków wśród potrzebujących mieszkańców Łomży,
- aktywnie uczestniczyli w akcjach charytatywnych takich jak: zbiórka nakrętek dla Eryka Kopczewskiego z Radziłowa czy akcja #choinka dla Filipa Nowackiego z Łomży gdzie Uczestnicy pomogli w wycinie oraz zorganizowali kiermasz z rękodziełem oraz słodkościami,
- w ramach współpracy ze Stowarzyszeniami zorganizowaliśmy sprzątanie ogrodu w Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska”,
- brali udział w projekcie: „Fachowiec dla Seniora” wspierając przy tym osoby starsze oraz niepełnosprawne z naszego miasta. Nasi podopieczni nieodpłatnie wykonują drobne usługi naprawcze z którymi seniorzy sami nie mogą sobie poradzić,
- realizowali wspólnie akcję „Świąteczna paczka dla Seniora” zbiórka żywności, chemii oraz wszystkich niezbędnych artykułów aby pomóc seniorom miasta Łomża,
- wspólne działali informacyjnie i promocyjne przeprowadzając z Fundacją L – gra miejska „Rodzinie za kierownicą”, „Skarby niewidzialnej Łomży”,
- aktywnie udzielali się w akcji „Sprzątanie świata” na terenie miasta Łomża i sąsiednich gmin,
- brali udział pikników integracyjnych dla mieszkańców miasta Łomża np. „Poznaj mojego sąsiada” czy „Łomżyńska Seniorada 2021”.

Centrum Integracji Społecznej w Łomży jest otwarte na działania społeczne oraz na współpracę ze wszystkimi podmiotami i jednostkami działającymi na terenie miasta Łomża. W Centrum Integracji Społecznej w Łomży w roku 2021, uczęszczało 30 osób niepełnosprawnościami w stopniu lekkim oraz w stopniu umiarkowanym. W stopniu lekkim uczęszczało 25 osób w tym 16 mężczyzn i 9 kobiet, oraz w stopniu umiarkowanym 5 osób w tym 3 mężczyzn i 2 kobiety.

Liczba osób niepełnosprawnych w Centrum Integracji Społecznej w podziale na stopień niepełnosprawności w 2021 roku	
Stopień niepełnosprawności	Liczba osób niepełnosprawnych
Znaczny	0
Umiarkowany	5
Lekki	25
Razem	30

Liczba osób niepełnosprawnych w Centrum Integracji Społecznej w podziale na stopień niepełnosprawności w 2021 roku

Uzyskane efekty:

- uaktualnienie bazy danych w zakresie ilości wydanych orzeczeń o niepełnosprawności oraz ilości zarejestrowanych osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy,
- uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i kulturalnym miasta,
- zmiana postaw społecznych u osób odpowiedzialnych za tworzenie infrastruktury społeczno – gospodarczej,
- uświadomienie społeczności lokalnej na potrzeby i prawa osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie świadomości osób niepełnosprawnych.

Źródła finansowania: środki PFRON, środki Miasta, środki własne organizacji

Kierunek II - Ułatwienie dostępu do rehabilitacji społecznej, usług terapeutycznych i funkcjonowania w środowisku lokalnym

Realizacja:

Dom Pomocy Społecznej w Łomży w 2021 roku **108 osobom niepełnosprawnym** świadczył usługi w zakresie zaspokajania potrzeb bytowych, opiekuńczych, wspomagających, edukacyjnych i zdrowotnych. W Domu organizowane były zajęcia rehabilitacji społecznej dla wszystkich mieszkańców przez cały rok kalendarzowy, w trybie tygodniowym od poniedziałku do piątku, w ramach terapii indywidualnej i grupowej. DPS w 2021 roku dysponował szerokim zakresem terapeutycznym w ramach trzech działów: terapii zajęciowej, terapii psychologicznej i aktywizacji ruchowej. Zajęcia terapeutyczne obejmowały treningi funkcjonowania w życiu codziennym, trening umiejętności interpersonalnych i umiejętności rozwiązywania problemów oraz treningi umiejętności spędzania czasu wolnego. Zajęcia z psychologiem dotyczyły badań psychologicznych, terapię psychologiczną oraz poradnictwo. Zajęcia ruchowe aktywizowały osoby niepełnosprawne poprzez zajęcia sportowe, turystykę i rekreację. Celem zajęć było przywrócenie oraz kompensacja utraconych funkcji za pomocą fizycznych środków, stosowania działań usprawniających i terapeutycznych. Mieszkańcy DPS korzystali z 14 pracowni terapeutycznych działających w ramach terapii zajęciowej, trzech pracowni do zajęć ruchowych, hydroterapii i korzystania z biblioteki. Zajęcia mają charakter dobrowolny i są dostępne dla wszystkich podopiecznych.

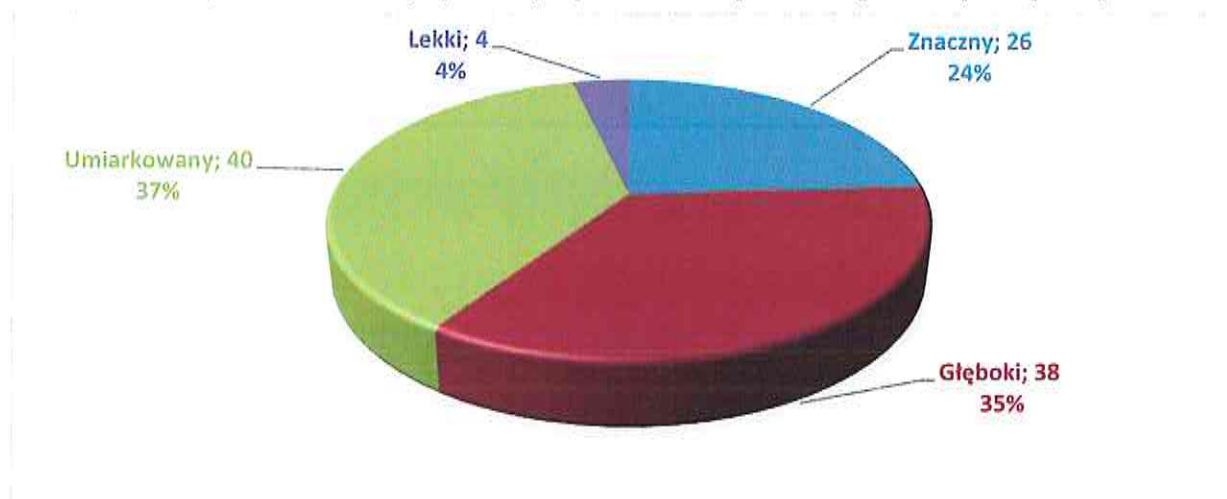
W 2021 roku podopieczni Domu Pomocy Społecznej uczestniczyli również w turnusie wypoczynkowym w Krynicy Morskiej w lipcu 2021 roku. Pomimo epidemii Covid -19 w 2021 roku, w ramach działań umożliwiających mieszkańcom dostęp do kultury i sportu, zorganizować dwie

z naszych cyklicznych imprez integracyjnych z gościnnym udziałem osób niepełnosprawnych z innych Domów Pomocy Społecznej:

- Integracyjny Turniej Sportowy „Zdrowo i Wesoło” – 24.06.2021
- Przegląd Piosenki Religijnej Domów Pomocy Społecznej – 21.10.2021

Pomoc udzielona przez Dom Pomocy Społecznej w podziale na stopień i liczbę osób niepełnosprawnych w 2021 roku	
Rodzaj niepełnosprawności	Liczba osób niepełnosprawnych
Znaczny	26
Głęboki	38
Umiarkowany	40
Lekki	4
Razem	108

Pomoc udzielona przez Dom Pomocy Społecznej w podziale na stopień i liczbę osób niepełnosprawnych w 2021 r.

Środowiskowy Dom Samopomocy jako placówka dziennego pobytu przy ul. Marii Skłodowskiej – Curie 5 w Łomży w 2020 r. zapewnił pomoc **52 osobom niepełnosprawnym**. W ŚDS realizował usługi w ramach dwóch typów treningów: samoobsługi i umiejętności społecznych, prowadzonych w formie zajęć indywidualnych i grupowych. Z uwagi na trwającą pandemię Covid-19 zajęcia przeprowadzone były zgodnie z zasadami obowiązującego reżimu sanitarnego, według zaleceń GIS i Ministerstwa Zdrowia.

W 2021 roku ŚDS zapewnił swoim uczestnikom możliwość w różnorodnych formach zajęć, takich jak:

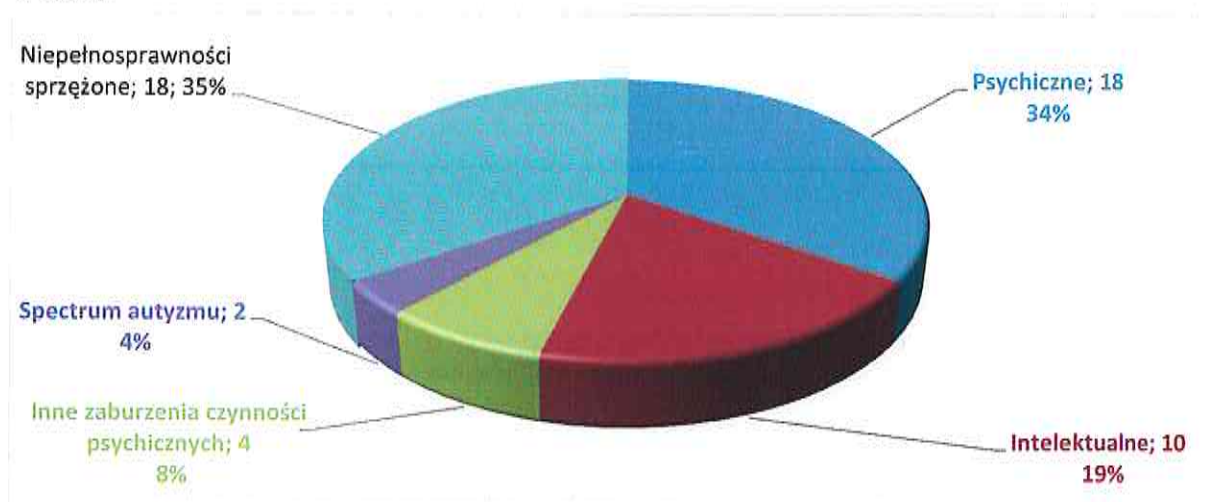
- treningi samoobsługi: funkcjonowanie w życiu codziennym, dbałość o wygląd zewnętrzny, nauki higieny,
- treningi umiejętności społecznych: treningi umiejętności interpersonalnych i komunikacyjnych, spędzania czasu wolnego,
- terapie zajęciowe: teatralno – muzyczne, plastyczne, rękodzielnictwo, kulinarne, komputerowe, redakcyjne,
- terapie ruchowe i rehabilitacja: zajęcia na siłowni, na boisku, w sali rehabilitacji przez fizjoterapeutów, z zakresu światłolecznictwa i relaksacyjne, sportowo-rekreacyjne, tenis

stołowy, gimnastyka, zajęcia rekreacyjne na basenie i hali sportowej, różne gry i zabawy integracyjne,

- psychoedukacja, edukacja zdrowotna,
- poradnictwo socjalne, budżetowe, psychologiczne,
- współpraca z rodzinami lub opiekunami uczestników.

Pomoc udzielona przez Środowiskowy Dom Samopomocy osobom niepełnosprawnym w 2021 roku	
Rodzaj niepełnosprawności	Liczba osób niepełnosprawnych
Psychiczne	18
Intelektualne	10
Inne zaburzenia czynności psychicznych	4
Spectrum autyzmu	2
Niepełnosprawności sprzężone	18
Razem	52

Pomoc udzielona przez Środowiskowy Dom Samopomocy w podziale na stopień i liczbę osób niepełnosprawnych w 2021 r.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2021 roku podejmował działania zmierzające do udzielania pomocy osobom i rodzinom, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej. Pomoc udzielana była w sytuacjach: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji

kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

MOPS od września 2015 roku realizuje program osłonowy na leki, który zakłada zwrot części kosztów poniesionych na zakup leków przez osoby niepełnosprawne, przy chorobach przewlekłych pozwoli na wsparcie finansowe osób, których dochód uniemożliwia skorzystanie ze wsparcia finansowego w oparciu o ustawę o pomocy społecznej. Choroba w rodzinie ma znaczący wpływ na pogorszenie komfortu życia, negatywnie wpływają na sytuację finansową ponieważ stanowi priorytet w wydatkach. Często uniemożliwia wywiązywanie się z innych zobowiązań i dodatkowo obciąża psychikę osoby chorej, wymagającej wsparcia.

Realizowany program osłonowy z uproszczonym postępowaniem administracyjnym zakładający możliwość uzyskania zwrotu części wydatków poniesionych na leki dedykowany jest osobom, których dochód dwukrotnie przekracza przewidziane ustawą kryterium dochodowe umożliwia częściowy ale gwarantowany zwrot wydatków za wykupione leki niezbędne w leczeniu chorób przewlekłych.

W latach 2021 roku niepełnosprawnym udzielono **4628** świadczeń dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Liczba świadczeń udzielonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży niepełnosprawnym w 2021 roku	
Rodzaj świadczenia	Liczba osób niepełnosprawnych
Zasilek stały	2181
Zasilek okresowy	244
Składka na ubezpieczenie zdrowotne	2203
Razem	4628

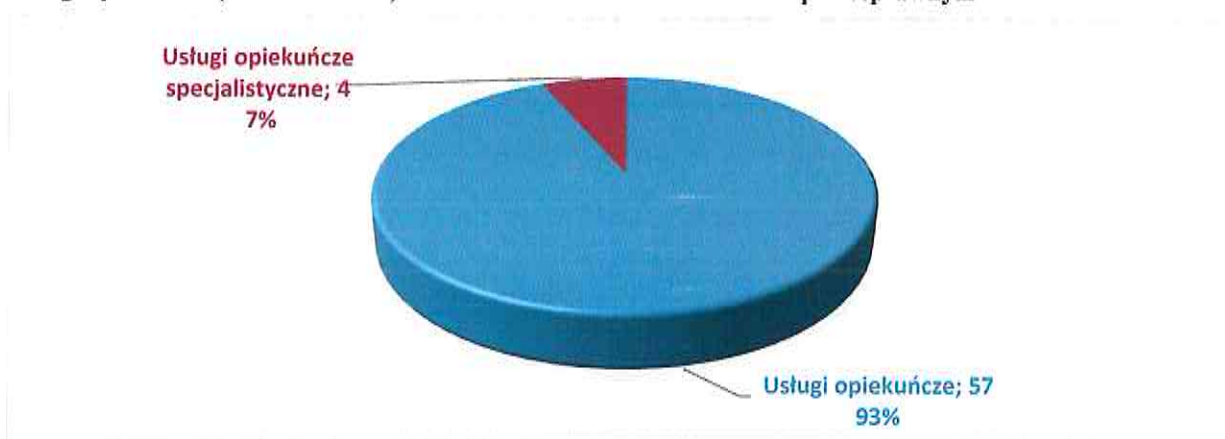
Liczba świadczeń udzielonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży niepełnosprawnym w 2021 roku

Pomocy w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych z zadań własnym MOPS w 2021 roku udzielono **61** osobom niepełnosprawnym. Usługi świadczone były w zakresie; pomocy w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych tj. pielęgnacyjna chorego, sporządzenie posiłków, karmienie, kontakt z lekarzem, robienie zakupów, sprzątanie itp.

Liczba świadczeń udzielonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży niepełnosprawnym w 2021 roku	
Rodzaj usługi	Liczba osób niepełnosprawnych
Usługi opiekuńcze	57
Usługi opiekuńcze specjalistyczne	4
Razem	61

Usługi opiekuńcze (zadania własne) w 2021 roku świadczone osobom niepełnosprawnym

W ramach projektu „Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich w mieście Łomża”, którego głównym celem jest zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych, usług specjalistycznych i asystenckich oraz poprawa funkcjonowania osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych zamieszkałych w mieście Łomża oraz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w 2021 roku skorzystało 13 osób niepełnosprawnych. W tabeli poniżej przedstawiono dane w podziale na stopień niepełnosprawności i płeć.

Udzielona pomoc ramach projektu „Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich w mieście Łomża” w podziale na stopień niepełnosprawności i płeć w 2021 roku			
Stopień niepełnosprawności	Płeć		Suma
	Kobieta	Mężczyzna	
Znaczny	8	2	10
Umiarkowany	1	2	3
Lekki	0	0	0
Razem	9	4	13

MOPS w Łomży ramach projektu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, którego głównym celem jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla:

- a) dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz
- b) osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego

udzielił pomocy 48 osobom niepełnosprawnym. Program realizowany jest w kilku edycjach zaczynając od 2019 roku i następnych latach. W tabeli poniżej przedstawiono dane w podziale na stopień niepełnosprawności i płeć w 2021 roku.

Udzielona pomoc ramach projektu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” w podziale na stopień niepełnosprawności i płeć w 2021 roku			
Stopień niepełnosprawności	Płeć		Suma
	Kobieta	Mężczyzna	
Znaczny	21	12	33
Umiarkowany	5	2	7
Lekki	0	0	0
Orzeczenie poniżej 16 r. z.	4	4	8
Razem	30	18	48

Program „Opieka wytechnieniowa”, którego głównym celem (poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie opieki wytechnieniowej) jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- a) dziećmi niepełnosprawnymi z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;
- b) osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności,

jest realizowany od 2019 roku przez MOPS w Łomży. Z programu w 2021 roku skorzystało 17 osób niepełnosprawnych, w tym:

- 10 kobiet ze znacznym stopniem niepełnosprawności
- 7 mężczyzn ze znacznym stopniem niepełnosprawności

– 10 dzieci zaliczonych do osób niepełnosprawnych.

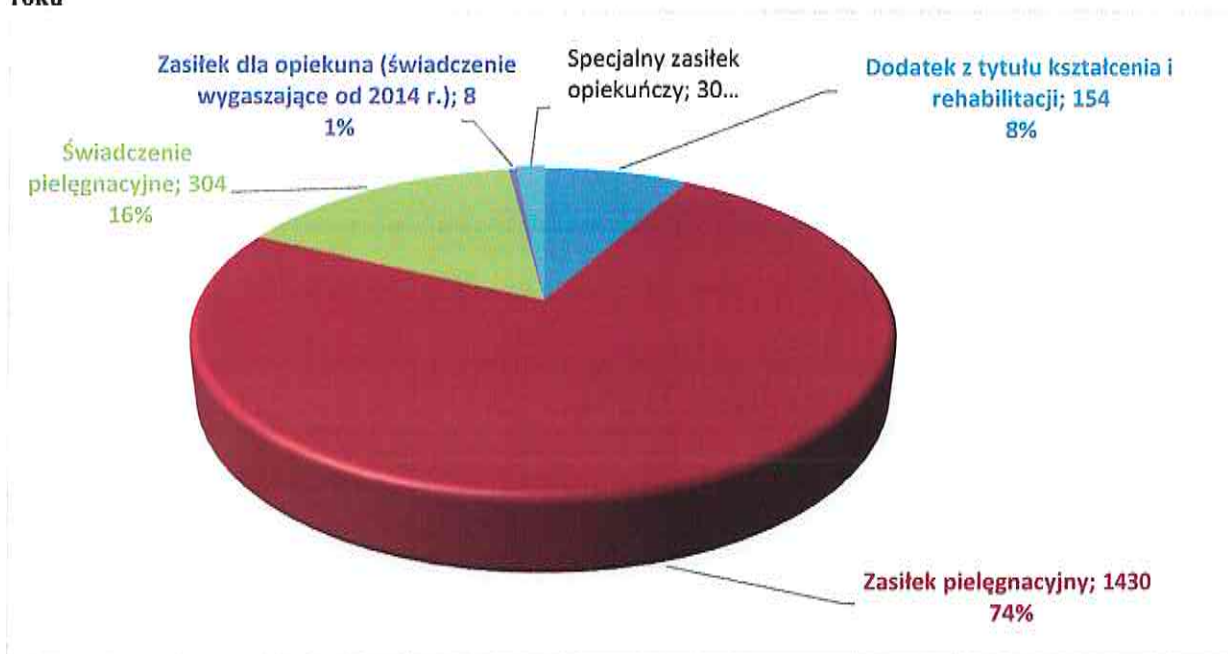
Świadczenia rodzinne są w MOPS od 2021 roku. Zadania dotyczące świadczeń rodzinnych zostały przeniesione z Urzędu Miejskiego Łomży - Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomży. Po przeniesieniu powstał Dział Świadczeń Rodzinnych (w MOPS), który mieści się na ul. Polnej 16 w Łomży.

Dział Świadczeń Rodzinnych udziela pomocy w formie, tj.: – zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne), zapomoga wypłacana przez miasto Łomża oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. becikowe).

W poniższej tabeli przedstawiono rodzaje świadczeń i liczbę osób niepełnosprawnych, którym udzielono pomocy finansowej w 2021 roku.

Pomoc udzielona osobom niepełnosprawnym przez Dział Świadczeń Rodzinnych w podziale na rodzaj świadczenia i liczbę osób niepełnosprawnych w 2021 roku	
Rodzaj świadczenia	Liczba osób niepełnosprawnych
Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji	154
Zasiłek pielęgnacyjny	1430
Świadczenie pielęgnacyjne	304
Zasiłek dla opiekuna (świadczenie wygaszające od 2014 r.)	8
Specjalny zasiłek opiekuńczy	30
Razem	1926

Liczba świadczeń udzielonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży niepełnosprawnym w 2021 roku

Noclegownia oferuje pomoc osobom posiadającym stopień niepełnosprawności. Niepełnosprawność bardzo często wyklucza osoby bezdomne z aktywnego życia i podejmowania pracy zarobkowej. Osoby, które nie są w stanie przezwyciężyć swoich trudności otrzymują wsparcie psychologiczne i terapeutyczne. Mogą korzystać np: z Wojewódzkiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży, Biura Porad Obywatelskich, Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Korzystają również z kursów organizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, PUP, itp. Dla mężczyzn i pań wychodzących z Zakładów Karnych, gdzie brak jest właściwego okresu readaptacji proponujemy pomoc poprzez Zespół Kurateli Sądowej. Proces resocjalizacji pokazuje naszym pensjonariuszom jak poprawnie żyć w normalnych warunkach społecznych.

W 2021 roku z noclegowni korzystały 4 osoby niepełnosprawne.

Pomoc w formie schronienia i miejsca noclegowego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży – NOCLEGOWNIA w podziale na stopień niepełnosprawności w 2021 roku	
Stopień niepełnosprawności	Liczba osób niepełnosprawnych
Znaczny	1
Umiarkowany	3
Lekki	0
Razem	4

Turnus rehabilitacyjny jest zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu. Czas trwania turnusu to co najmniej 14 dni. Grupy liczą minimum 20 uczestników. Turnusy organizuje się jedynie na terenie kraju.

Turnus rehabilitacyjny w liczbach. Poniższa tabela przedstawia ilość osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie miasta Łomża, które skorzystały w 2021 roku z turnusu rehabilitacyjnego.

Dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego w podziale na stopień niepełnosprawności w 2021 r.						
Turnus rehabilitacyjny w podziale	Stopień niepełnosprawności				Liczba opiekunów	Suma
	Znaczny	Umiarkowany	lekki	Orzeczenie os. poniżej 16 r. ż.		
Dorośli	27	37	27	0	26	117
Dzieci	0	1	0	10	11	22
Razem	27	38	27	10	37	139

Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze pomoc finansowa przy zakupie sprzętów, przyrządów i urządzeń wspierających funkcjonowanie i rehabilitację osób niepełnosprawnych w ich miejscu zamieszkania. Przedmioty ortopedyczne to przyrządy niezbędne do samodzielnego funkcjonowania osoby niepełnosprawnej, np. protezy, kule, wózek inwalidzki. Środki pomocnicze to przedmioty, które w znacznym stopniu ułatwiają funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej w środowisku społecznym lub wręcz to umożliwiają, np.: pomoce optyczne dla niedowidzących, aparaty słuchowe, cewniki.

W 2021 roku ze środków PFRON udzielono **406** osobom niepełnosprawnym dofinansowań do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

Liczba osób niepełnosprawnych którzy otrzymali dofinansowanie ze środków PFRON do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych w 2021 roku					
Rodzaj dofinansowania	Stopień niepełnosprawności				Razem
	Znaczny	Umiarkowany	Lekki	Orzeczenie os. poniżej 16 r. ż.	
przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	228	83	48	47	406

Dofinansowaniem do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych objęto: aparaty słuchowe z wkładkami usznymi, protezy piersi, buty ortopedyczne, pieluchomajtki, materace p/odleżynowe, poduszki p/odleżynowe, urządzenie multifunkcyjne, sensor elektroda/ transponder nadajnik, cewniki, wózki inwalidzkie, balkoniki rehabilitacyjne, protezy uda, protezy podudzia, protezy kończyny górnej, ortozy, pionizator ,gorset korekcyjny.

Dofinansowanie do **sprzętu rehabilitacyjnego** ma na celu pomoc finansową przy zakupie sprzętów, przyrządów i urządzeń wspierających funkcjonowanie i rehabilitację osób niepełnosprawnych w ich miejscu zamieszkania. Sprzęt rehabilitacyjny, to urządzenia i sprzęty zalecane przez lekarza, niezbędne do rehabilitacji w warunkach domowych, nieobjęte ubezpieczeniem zdrowotnym Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ). Sprzęt rehabilitacyjny traktowany jest w przepisach odmiennie niż wyroby medyczne - nie ma określonego katalogu sprzętów rehabilitacyjnych.

Pomocy finansowej ze środków PFRON w 2021 roku udzielono 11 osobom niepełnosprawnym w tym 1 dziecku niepełnosprawnemu.

Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowania ze środków PFRON do sprzętu rehabilitacyjnego w 2021 roku					
Rodzaj dofinansowania	Stopień niepełnosprawności				Razem
	Znaczny	Umiarkowany	Lekki	Orzeczenie os. poniżej 16 r. ż.	
sprzęt rehabilitacyjny	7	3	0	1	11

Dofinansowaniem do sprzętu rehabilitacyjnego objęto: – łóżka rehabilitacyjne, ortezę ręki, rowery magnetyczne, sprzęt do chodzenia, rotor elektryczny, tablicę do ćwiczeń manualnych.

W 2021 roku udzielono dofinansowania ze środków PFRON do **sprzętu rehabilitacyjnego dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych** nie posiadających osobowości, tj.: Zespołowi Szkół Specjalnych w Łomży (kabina Ugul z wyposażeniem).

W 2021 roku udzielono dofinansowań **26** osobom niepełnosprawnym do likwidacji:

- barier architektonicznych w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym;
- bariery technicznej usuwając przeszkody wynikające z braku zastosowania odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności, przedmiotów lub urządzeń,
- bariery w komunikowaniu niwelując ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji.

Dofinansowanie osobom niepełnosprawnym do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w 2021 r					
Rodzaj dofinansowania/bariery	Stopień niepełnosprawności				Suma
	Znaczny	Umiarkowany	Lekki	Orzeczenie os. poniżej 16 r. ż.	
architektoniczna	14	3	1	0	18
w komunikowaniu się				4	4
techniczna	3	1		0	4
Razem	17	4	1	4	26

Dofinansowaniem do **likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych** objęto: modernizację łazienek pod kątem rodzaju niepełnosprawności, podnośniki transportowe, balustrady przy podjeździe, remont windy przyściennej, platformę przyścienną, schodołaz, fotelik opuszczany do samochodu z rampą podjazdową, komputery stacjonarne, laptopy urządzenia wielofunkcyjne, tablet z aplikacją.

Pilotażowy program „Aktywny samorząd jest ważnym krokiem w kierunku wydajniejszego modelu polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych. Działania przewidziane w programie uzupełnią plany ujęte w powiatowych strategiach rozwiązywania problemów społecznych i programach działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Umożliwią samorządom aktywniejsze włączenie się w działania na rzecz inkluzji społecznej osób niepełnosprawnych.

Miasto Łomża przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży od 2012 roku przystępuje do realizacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd”. Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

MOPS w Łomży realizuje moduły, obszary i zadania programu, tj.:

1. Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:
 - 1) Obszar A – likwidacja bariery transportowej:
 - a. Zadania: 1 i 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
 - b. Zadania: 2 i 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy;
 - 2) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
 - a. Zadania: 1, 3 i 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
 - b. Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
 - c. Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego;
 - 3) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
 - a. Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
 - b. Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
 - c. Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
 - d. Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
 - e. Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie

elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego;

4) Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

2. Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

W 2021 r dofinansowanie z pilotażowego programu „Aktywny samorząd” otrzymało **51** osób niepełnosprawnych. W tabeli przedstawiono liczbę osób niepełnosprawnych, którzy skorzystali

z programu w podziale na moduł, obszar i zadanie w 2021 roku.

Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowania ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu "Aktywny samorząd" w 2021 roku						
Moduł programu	Obszar programu/ nr Zadania w ramach Obszaru	Stopień niepełnosprawności				Suma
		Znaczny	Umiarkowany	Lekki	Orzeczenie os. poniżej 16 r. ż.	
I	A-1, A-4	1	0	0	3	4
	A-2, A-3	2	2	0	0	4
	B-1, B-3, B-4	8	8	0	2	18
	B-2	0	0	0	0	0
	B-5	1	0	0	0	1
	C-1	0	0	0	0	0
	C-2	4	0	0	0	4
	C-3	0	1	0	0	1
	C-4	0	0	0	0	0
	C-5	1	0	0	0	1
	D	0	1	0	0	1
II	x	4	13	0	0	17
Razem Moduł I i II		21	25	0	5	51

Współfinansowanie kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej w Łomży działa jeden warsztat terapii zajęciowej zrzeszający **40** uczestników, działający przy Zakładach Spożywczych „BONA” Sp. z o. o. Prowadzona terapia ma na celu ogólny rozwój i poprawę sprawności potrzebnych do prowadzenia przez osoby niepełnosprawne niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia – na miarę ich indywidualnych możliwości.

W 2021 roku z „Programu wyrównywania różnic między regionami III” w obszarze B – likwidacja barier w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania zrealizowano projekt pn. „Bezpieczna Budowlanka ”, który dotyczył adaptacji

łazienki dla osób niepełnosprawnych oraz montażu platformy przychodowej zamontowanej na parterze budynku szkoły.

Uzyskane efekty:

- większa dostępność do usług medycznych, rehabilitacyjnych i pomocowych osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej,
- kształtowanie pozytywnych postaw społecznych, poprawa sprawności, wyrabianie zaradności, pobudzanie i rozwijanie zainteresowań osób niepełnosprawnych,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz zapobieganie izolacji społecznej,
- pomoc w pełnieniu różnych ról społecznych poprzez umożliwienie osobom niepełnosprawnym włączenie się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego,
- umożliwienie osobom niepełnosprawnym aktywizację społeczną, zawodową i wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych,
- pełne i adekwatne w stosunku do rodzaju i stopnia niepełnosprawności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny.

Źródła finansowania: środki PFRON, środki Miasta, NFZ, środki własne osób niepełnosprawnych.

Kierunek III - Działania zwiększające aktywność zawodową i wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy

Realizacja:

Centrum Integracji Społecznej w Łomży w 2021 r. realizowało zadania związane z programem „Regionalne Innowacje Społeczne – Centra Integracji Społecznej województwa podlaskiego”. Celem projektu jest zwiększenie do 31.08.2022 r. aktywności społecznej i zawodowej 780 osób (440K i 340M) zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pozostających bez zatrudnienia, zamieszkujących na terenie woj. podlaskiego, poprzez usługi reintegracji społeczno-zawodowej, w tym 620 os. poprzez usługi świadczone przez Centra Integracji Społecznej w województwie podlaskim, w tym uzyskanie zatrudnienia przez min. 25% osób oraz podjęcie aktywności społecznej przez min. 34% osób. Drugi nabór uczestników projektu przeprowadzony został w miesiącach czerwiec-sierpień 2020 r. – 40 osób rozpoczęło uczestnictwo w zajęciach od 1.09.2020 r. Zajęcia uczestników drugiego naboru trwały do końca sierpnia 2021 r. 40 osób ukończyło szkolenie CIS oraz uzyskało kwalifikacje w następujących zawodach:

- krawiec – 10 osób;
- technolog robót wykończeniowych w budownictwie – 10 osób;
- kucharz małej gastronomii – 20 osób

Wskaźnik zatrudnieniowy w III naborze wyniósł 77,5% tzn. 31 z 40 osób podjęło zatrudnienie w pierwszym miesiącu po zakończeniu udziału w projekcie. Od lutego 2021 r. udział w programie rozpoczęło 40 uczestników III naboru. Ze względu na epidemię Covid 19 trzeba było wprowadzić wiele ograniczeń i zmian logistycznych, aby utrzymać reżim sanitarny oraz przestrzegać obowiązujących przepisów wynikających ze stanu epidemicznego. Szkolenie Centrum Integracji Społecznej były kwalifikacje w następujących zawodach:

- pracownik terenów zielonych - 15
- pomoc kuchenna - 15
- pomocnik robót budowlanych - 10

W roku 2021 r Centrum Integracji Społecznej w Łomży w ramach reintegracji społecznej i zawodowej wykonało szereg zarówno programowych jak i nadprogramowych działań mających na celu nie tylko aktywizację Uczestników ale przede wszystkim pracę na rzecz Miasta Łomża. W trakcie odbywania kursu zawodowego oraz praktyk zawodowych UP wspierali swoją pracą

jednostki miejskie takie jak: Bursa Szkolna nr 2, Szkoła Podstawowa nr 4, Przedszkole Publiczne nr 14, Szkoła Podstawowa nr 10, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży, Dzienny Dom Seniora w Łomży, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 2, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Łomży, Szkoła Podstawowa nr 10 i 4, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży, Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących nr 4 w Łomży, Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących nr 5 w Łomży.

Centrum Integracji Społecznej w Łomży w pełni realizuje zadania jakie zgonie z umową o dofinansowanie. W 2021 roku Uczestnicy Centrum bardzo aktywnie uczestniczyli zarówno w zajęciach obowiązkowych jak i w dodatkowych aktywnościach społecznych. W ramach aktywizacji społecznej odbyły się zajęcia takie jak:

- warsztaty rozwoju osobistego,
- trening umiejętności społecznej ,
- socjoterapia w ramach reintegracji społecznej,
- specjalistyczne poradnictwo psychologiczne,
- zajęcia z doradcą zawodowym,
- socjoterapia w ramach reintegracji zawodowej,
- terapia uzależnień w ramach reintegracji zawodowej,
- kurs przedsiębiorczości,
- pośrednictwo pracy.

Centrum Integracji Społecznej w Łomży jest otwarte na działania społeczne oraz na współpracę ze wszystkimi podmiotami i jednostkami działającymi na terenie miasta Łomża. W Centrum Integracji Społecznej w Łomży w roku 2021, uczęszczało 30 osób niepełnosprawnościami w stopniu lekkim oraz w stopniu umiarkowanym. W stopniu lekkim uczęszczało 25 osób w tym 16 mężczyzn i 9 kobiet, oraz w stopniu umiarkowanym 5 osób w tym 3 mężczyzn i 2 kobiety.

Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej jest finansowane ze środków PFRON i obejmuje refundację kosztów zakupu lub wytworzenia wyposażenia stanowiska pracy w związku z zatrudnieniem niepełnosprawnej osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy. Maksymalna wysokość pomocy finansowej ze środków PFRON nie może przekraczać piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w danym kwartale.

O refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy może wystąpić pracodawca, który zobowiąże się do zatrudniania osoby niepełnosprawnej przez okres co najmniej 36 miesięcy. Przez

zatrudnienie należy rozumieć umowę o pracę, a nie umowę cywilnoprawną. W przypadku niedopełnienia warunku związanego z okresem zatrudnienia pracodawca musi zwrócić otrzymane wsparcie finansowe. Warunkiem refundacji jest uzyskanie pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy (PIP).

Miasto Łomża przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży – Biuro Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach zadań ustawowych oraz w ramach obszaru G programu „Wyrównywania różnic między regionami III” (program celowy) realizuje dofinansowania zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej.

W 2021 roku ze środków PFRON zrefundowano 9 stanowisk pracy.

Rodzaj stanowiska	Kobieta			Mężczyzna			Suma
	Stopień niepełnosprawności			Stopień niepełnosprawności			
	Znaczny	Umiarkowany	Lekki	Znaczny	Umiarkowany	Lekki	
Operator wózka widłowego	0	0	1	0	0	0	1
Pracownik produkcji	0	3	2	0	2	1	8
Razem	0	3	3	0	2	1	9

Przyznanie osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienia wkładu do spółdzielni socjalnej ma na celu pomoc przedsiębiorczym osobom niepełnosprawnym w samozatrudnieniu przez przyznanie pomocy finansowej na:

- a) podjęcie po raz pierwszy działalności:
 - gospodarczej, bez względu na formę prawną tej działalności,
 - rolniczej, w tym polegającej na prowadzeniu działów specjalnych produkcji rolnej, bez względu na formę prawną tej działalności,
 - w formie spółdzielni socjalnej.
- b) ponowne podjęcie działalności:
 - gospodarczej, bez względu na formę prawną tej działalności,
 - rolniczej, w tym polegającej na prowadzeniu działów specjalnych produkcji rolnej, bez względu na formę prawną tej działalności,
 - w formie spółdzielni socjalnej,

pod warunkiem, że upłynęło co najmniej 12 miesięcy od zaprzestania prowadzenia działalności, samodzielnie lub wspólnie z innymi osobami lub podmiotami, lub od ustania członkostwa w spółdzielni socjalnej.

Miasto Łomża przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży – Biuro Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach zadań ustawowych oraz w ramach obszaru G programu „Wyrównywania różnic między regionami III” w 2021 roku dofinansowało rozpoczęcie działalności gospodarczej lub przyznało środki na wkład do spółdzielni socjalnej 3 osobom niepełnosprawnym.

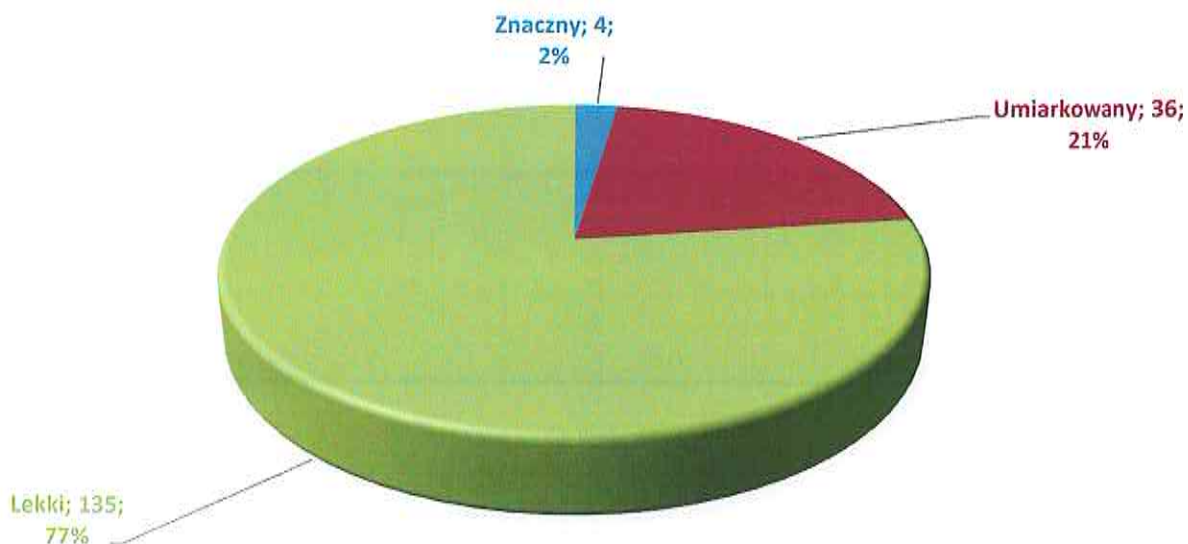
Przyznanie osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalne w podziale na rodzaj działalności w 2021 roku							
Rodzaj działalności	Kobieta			Mężczyzna			Suma
	Stopień niepełnosprawności			Stopień niepełnosprawności			
	Znaczny	Umiarkowany	Lekki	Znaczny	Umiarkowany	Lekki	
Pośrednictwo w obrocie nieruchomościami	0	0	0	0	0	1	1
wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych	0	0	0	0	0	1	1
działalność fizjoterapeutyczna	0	1	0	0	0	0	1
Razem	0	1	0	0	0	2	3

W 2021 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – Biuro Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach porozumienia zawartego pomiędzy MOPS, a Powiatowym Urzędem Pracy przekazał środki finansowe PFRON **na instrumenty rynku pracy i usługi rynku pracy**. W ramach porozumienia sfinansowano staże 2 osobom niepełnosprawnym zamieszkałych na terenie miasta Łomża.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Łomży w 2021 było zarejestrowanych 175 osób bezrobotnych posiadających stopień niepełnosprawności oraz 18 osób zarejestrowanych jako poszukujące i niepozostające w zatrudnieniu osoby niepełnosprawne.

Zarejestrowane jako bezrobotne osoby niepełnosprawne w 2021 roku	
Stopień niepełnosprawności	Liczba osób niepełnosprawnych
Znaczny	4
Umiarkowany	36
Lekki	135
Razem	175

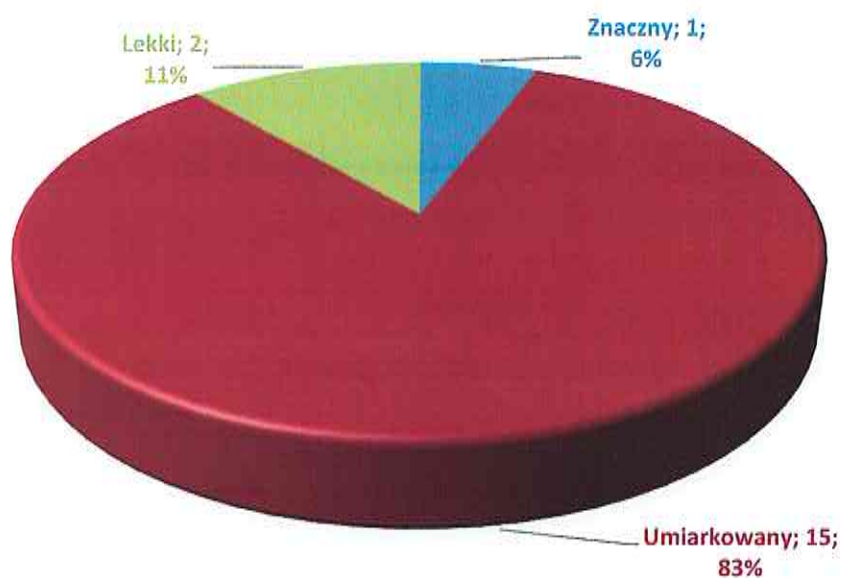
Zarejestrowane jako bezrobotne osoby niepełnosprawne w 2021 roku

Zarejestrowane jako poszukujące i niepozostające w zatrudnieniu osoby niepełnosprawne w 2021 roku

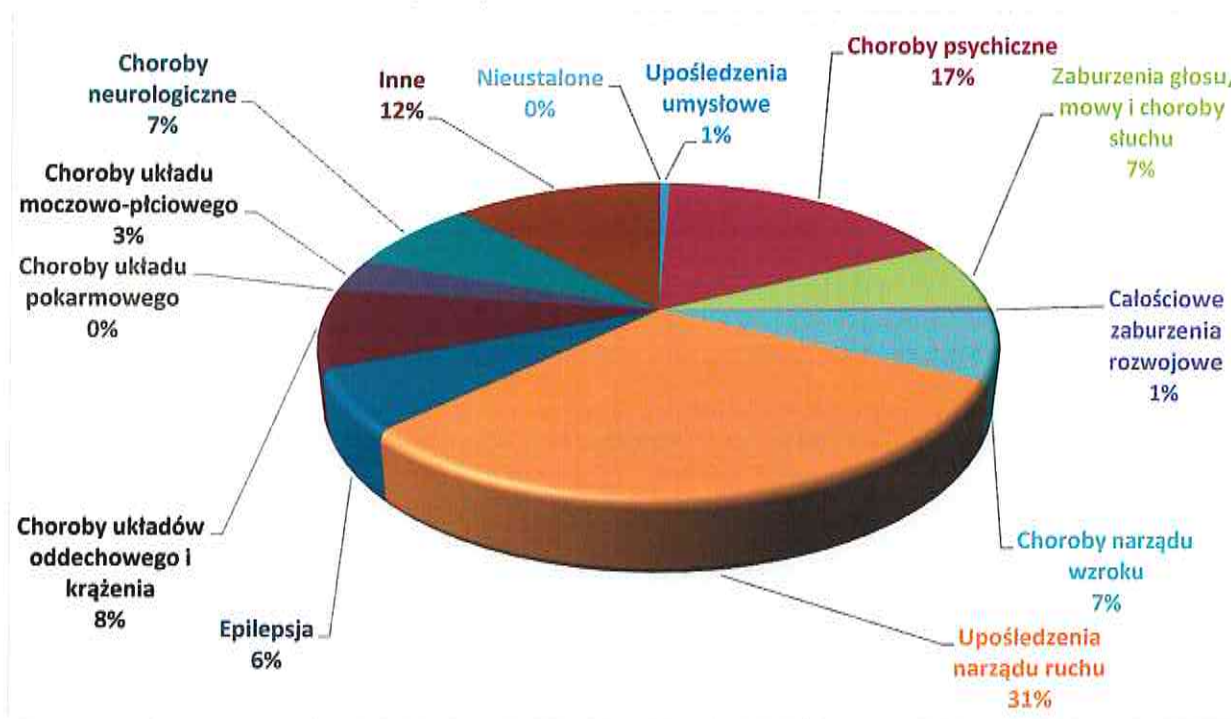
Stopień niepełnosprawności	Liczba osób niepełnosprawnych
Znaczny	1
Umiarkowany	15
Lekki	2
Razem	18

Zarejestrowane jako poszukujące i niepozostające w zatrudnieniu osoby niepełnosprawne w 2021 roku w podziale na stopnie niepełnosprawności

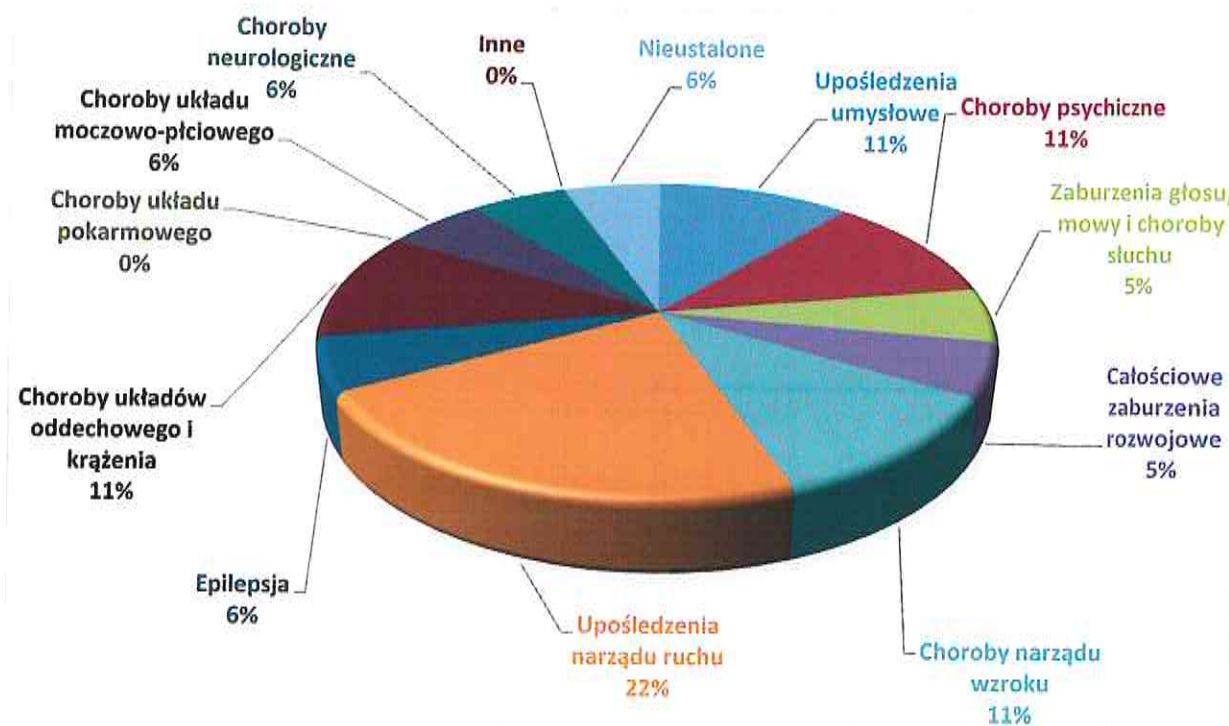

Zarejestrowane bezrobotne osoby niepełnosprawne oraz zarejestrowane jako poszukujące i niepozostające w zatrudnieniu według przyczyn niepełnosprawności w 2021 roku		
Przyczyna niepełnosprawności	Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne	Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące i niepozostające w zatrudnieniu
Upośledzenia umysłowe	1	2
Choroby psychiczne	30	2
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	12	1
Całościowe zaburzenia rozwojowe	1	1
Choroby narządu wzroku	12	2
Upośledzenia narządu ruchu	54	4
Epilepsja	11	1
Choroby układów oddechowego i krążenia	14	2
Choroby układu pokarmowego	0	0
Choroby układu moczowo-płciowego	6	1
Choroby neurologiczne	13	1
Inne	21	0
Nieustalone	0	1
Razem	178	18

Zarejestrowane bezrobotne osoby niepełnosprawne oraz zarejestrowane jako poszukujące i niepozostające w zatrudnieniu według przyczyn niepełnosprawności w 2021 roku

Zarejestrowane jako poszukujące i niepozostające w zatrudnieniu według przyczyn niepełnosprawności w 2021 roku

Uzyskane efekty:

- pozyskanie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- wzrost szans na zatrudnienie i ekonomiczne usamodzielnienie się osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie świadomości osób niepełnosprawnych w zakresie możliwości zatrudnienia oraz podniesienie wiary we własne możliwości jako pełnowartościowego pracownika na rynku pracy,
- zmniejszenie bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych, a tym samym wzrost aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych,
- stworzenie możliwości rozwoju zakładów pracy na lokalnym rynku,
- podniesienie świadomości społecznej w zakresie właściwych postaw w odniesieniu do osób niepełnosprawnych, w tym zwiększenie pozytywnych postaw pracodawców,
- zastosowanie elementów wspierających zatrudnienie osób niepełnosprawnych,
- wzrost podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby niepełnosprawne,
- wzrost samozatrudnienia przez osoby niepełnosprawne.

Źródła finansowania: środki PFRON, środki własne przedsiębiorców i osób fizycznych.

Kierunek IV - Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej

Realizacja:

Wykaz szkół i placówek oświatowych w 2021 roku, których organem prowadzącym jest Miasto Łomża:

- 3 bursy szkolne,
- 10 przedszkoli, w tym: Przedszkole Publiczne Nr 4 z oddziałami integracyjnymi, Przedszkole Specjalne Nr 3 w Zespole Szkół Specjalnych Nr 8,
- 7 szkół podstawowych, w tym: Szkoła Podstawowa Nr 10 z oddziałami integracyjnymi i Szkoła Podstawowa Nr 2 z oddziałami integracyjnymi i oddziałem specjalnym,
- 3 licea ogólnokształcące,
- 5 zespołów szkół ponadpodstawowych, w tym Zespół Szkół Specjalnych, w skład którego wchodzi Ośrodek Rewalidacyjno -Wychowawczy, Szkoła Podstawowa Nr 8, Branżowa Szkoła I stopnia Nr 8 i Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy Nr 1.

W klasach integracyjnych młodzież dodatkowo korzystała z pomocy nauczyciela wspierającego. Zakres treści programowych, formy realizacji oraz organizacja pracy zostały dostosowane do rodzaju niepełnosprawności. W przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, do których uczęszczali uczniowie z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego wydanym ze względu na autyzm, w tym zespół Aspergera lub z niepełnosprawnościami sprzężonymi, zatrudniani są dodatkowo nauczyciele posiadający kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych lub specjaliści lub pomoc nauczyciela (z uwzględnieniem realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego). W szkołach i placówkach oświatowych prowadzone były dodatkowe zajęcia, które wspomagają proces kształcenia, tj.:

- **Pomoc psychologiczno-pedagogiczna:** zajęcia rewalidacyjne, zajęcia rewalidacyjno – wychowawcze, zajęcia rozwijające umiejętności uczenia się, zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze, zajęcia specjalistyczne: korekcyjno – kompensacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne, inne zajęcia o charakterze terapeutycznym, m.in. integracja sensoryczna, terapia metodą Tomatisa, terapia EEG biofeedback, realizacja wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych,

- **Pomoc o charakterze socjalnym:** zwrot kosztów za dowóz uczniów niepełnosprawnych do szkół i ośrodków socjalnych, stypendia i zasiłki szkolne, realizacja „Rządowego programu pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2020-2022” (pomoc dla uczniów szkół ponadpodstawowych), dożywianie finansowane przez MOPS, opieka pielęgniarek szkolnych, windy dla niepełnosprawnych, podjazdy zewnętrzne i wewnętrzne dla wózków inwalidzkich, łazienki przystosowane do potrzeb niepełnosprawnych.

W Zespół Szkół Specjalnych Nr 8 w Łomży w 2021 został wdrożony projekt **„Przyjazne przedszkole dla dzieci z niepełnosprawnością”** z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, Priorytet: III: Kompetencje i Kwalifikacje, Działanie: 3.1.1 Kształcenie i edukacja, Poddziałanie: 3.1.1 Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej. Lider projektu: Miasto Łomża, Okres realizacji: 28.06.2021 r. – 23.06.2023 r.

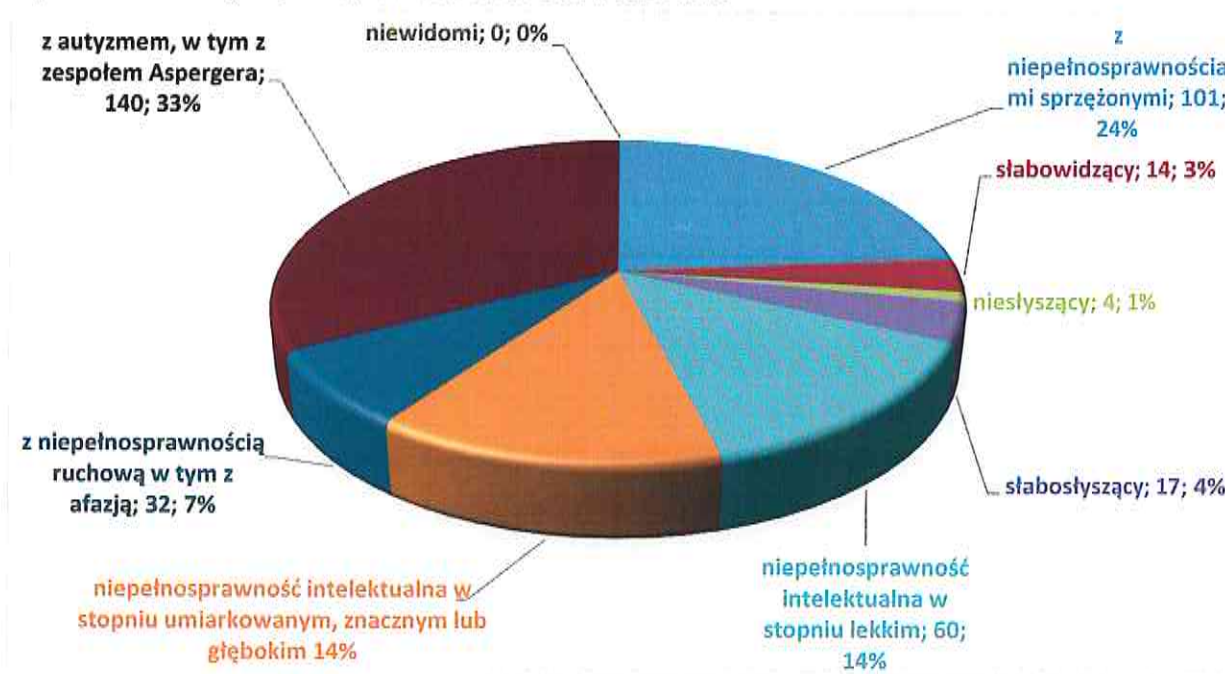
Celem projektu jest wzrost dostępności do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej dzieci z niepełnosprawnością z miasta Łomża i okolic poprzez utworzenie 8 nowych miejsc w istniejącym Przedszkolu Specjalnym Nr 3, podniesienie oferty przedszkola o specjalistyczne zajęcia wyrównujące deficyty 16 dzieci z niepełnosprawnością, w tym z niepełnosprawnościami sprzężonymi, dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnością, w tym dostosowanie placu zabaw oraz podniesienie kwalifikacji 15 nauczycieli do prowadzenia zajęć do końca trwania projektu, poprzez: prowadzenie zajęć edukacji przedszkolnej - 3 osoby, prowadzenie specjalistycznych zajęć terapeutycznych w zakresie integracji sensorycznej – 1-2 osoby, wspomaganie komunikacji 1-2 osoby, rehabilitacja ruchowa – 1-2 osoby, terapia słuchu metodą Tomatisa – 1 osoba, oraz terapia widzenia -1 osoba, wyposażenie oddziałów przedszkolnych, wyposażenie szatni, kuchni i łazienki w PS Nr 3, finansowanie funkcjonowania dwóch oddziałów PS Nr 3.

W roku 2021 roku wykonywane były działania edukacyjne, w związku z utworzeniem nowych miejsc dla dzieci przedszkolnych. Sfinansowano wynagrodzenia personelu nauczycielskiego, pomocniczego oraz wynagrodzenia specjalistów. Zrealizowano też szkolenia nauczycieli. W części dotyczącej Lidera wykonano prace adaptacyjno-remontowe.

W latach 2021 roku zdiagnozowano dzieci i młodzież niepełnosprawną uczęszczającą do placówek oświatowych w mieście Łomża – ogółem 427 osób niepełnosprawnych.

Dzieci i młodzież niepełnosprawna uczęszczająca do placówek oświatowych w mieście Łomża w podziale na rodzaj niepełnosprawności i ilość osób w 2021 roku	
Rodzaj niepełnosprawności	Liczba osób niepełnosprawnych
z niepełnosprawnościami sprzężonymi	101
słabowidzący	14
niesłyszący	4
słabosłyszący	17
niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim	60
niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym, znacznym lub głębokim	59
z niepełnosprawnością ruchową w tym z afazją	32
z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	140
niewidomi	0
Razem	427

Dzieci i młodzież niepełnosprawna uczęszczająca do placówek oświatowych w mieście Łomża w podziale na rodzaj niepełnosprawności i ilość osób w 2021 roku

W 2021 roku z pilotażowego programu „AKTYWNY SAMORZĄD” MODUŁ II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym udzielono 17 osobom niepełnosprawnym dofinansowano lub refundowano naukę w szkole wyższej lub szkole policealnej.

Uzyskane efekty:

- zdiagnozowano ilości dzieci i młodzieży niepełnosprawnej uczęszczającej do placówek edukacyjnych – tendencja wzrostowa
- edukacja dostępna dla wszystkich,
- akceptacja społeczna dzieci i młodzieży niepełnosprawnej przez otoczenie,
- większa świadomość rodziców dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i akceptacja stanu jaki jest oraz pomoc dziecku w jego rehabilitacji na wszystkich płaszczyznach,
- zapewnienie ciągłości procesu rehabilitacji w placówkach edukacyjnych,
- poprawa szans osób niepełnosprawnych na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższenie kwalifikacji.
- poprawa relacji w rodzinie, często nadopiekuńczej i nadmiernie uzależniającej osobę niepełnosprawną,
- integracja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej ze środowiskiem.

Źródła finansowania: środki PFRON, środki Miasta, środki fundacji/stowarzyszeń, środki własne osób niepełnosprawnych.

Kierunek V - Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, zapewniająca odpowiednie warunki uczestnictwa w życiu lokalnym

Realizacja:

W 2021 roku zainicjowano działania na rzecz osób niepełnosprawnych na wszystkich płaszczyznach – uczestnictwo w opracowywaniu programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych, bieżące informowanie o zmianach przepisów prawnych dotyczących działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, programach celowych PFRON, wydawanie i pomoc przy wypełnianiu wniosków – aktualizowanie przepisów prawnych dotyczących realizowanych zadań na stronie BIP – MOPS – BZiRON. Udział w spotkaniach informacyjnych dotyczących form wsparcia dla osób niepełnosprawnych.

W 2021 roku ze względu na panującą pandemię COVID – 19 zrezygnowano z wielu imprez, wyjazdów integracyjnych, wycieczek i spotkań masowych. Z dofinansowania do sportu, kultury, rekreacji i turystyki skorzystało jedynie jedno Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”, które przez swoje działania zaktywizowało 270 osób niepełnosprawnych w 2 imprezach: XIX Przegląd Piosenki Religijnej oraz XIV Integracyjny Turniej Sportowy – „Zdrowo i Wesoło”. Celem wsparcia tego typu działań jest zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych.

W Mieście Łomża w 2021 roku przyznano środki na w ramach otwartego konkursu na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, tj.: Łomżyńskie Stowarzyszenie „Zdrowie i Trzeźwość” w Łomży, Gimnazjalny Uczniowski Klub Sportowy Olimpijczyk w Łomży, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Łomży, Stowarzyszenie Twórczego Działania „BK Step”, Sportowy Klub Tenisa Stołowego w Łomży, Klub Sportowy „Perspektywa”, Uczniowski Klub Sportowy „Dziewiątka” Łomża, Ludowy Klub Sportowy Narew Kurpiewski Łomża, „Caritas Bliźnim”, Uczniowski Klub Sportowy Łomżyczka 10, Uczniowski Klub Sportowy „4”, Młodzieżowy Łomżyński Klub Sportowy, Klub Żeglarski „Zefir” w Łomży, Fundacja „L”, Stowarzyszenie Edukacyjno – Pomocowe EMPATIA, Fundacja Inicjatyw Lokalnych „Media Polska”, Stowarzyszenie Edukacyjno – ekologiczne „ED&ECO”, Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom „Nadzieja”.

Powyższe organizacje realizowały działania, w których uczestniczyły osoby niepełnosprawne wraz z opiekunami. Zrealizowane zadania/projekty dotyczyły między innymi profilaktyki, promocji zdrowia, rehabilitacji, a głównie miały na celu integrację osób niepełnosprawnych.

Organizacje pozarządowe działające na rzecz niepełnosprawnych są ważnym partnerem działań samorządu w stosunku do niepełnosprawnych mieszkańców miasta. Realizują one wiele działań, m. in. zajmują się rehabilitacją społeczną, zawodową i leczniczą na rzecz swoich członków, określają potrzeby osób niepełnosprawnych oraz reprezentują środowisko niepełnosprawnych w mieście. Usługi oferowane przez organizacje pożytku publicznego uzupełniają ofertę samorządu i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Uzyskane efekty:

- integracja wewnętrzna osób niepełnosprawnych zrzeszonych w organizacjach ze środowiskiem lokalnym,
- upowszechnienie aktywnego stylu życia i promowanie postawy pokonywania niesprawności wśród osób niepełnosprawnych,
- doskonalenie umiejętności współdziałania w grupie,
- zwiększenie możliwości wszechstronnego rozwoju osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie świadomości społecznej osób niepełnosprawnych w zakresie przysługujących ich praw,
- efektywniejsza współpraca samorządu z organizacjami działającymi na rzecz i w imieniu osób niepełnosprawnych,
- efektywniejsza współpraca pomiędzy organizacjami,
- uwzględnienie we wszystkich dokumentach strategicznych (planach) działań prowadzących do wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym,
- wzmocnienie sektora pozarządowego działającego w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych.

Źródła finansowania: środki PFRON, środki własne organizacji, środki Miasta.

Realizacja przedsięwzięć integracyjnych w sposób istotny sprzyja rozwojowi i współdziałaniu samorządu z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi statutową działalność na rzecz osób niepełnosprawnych. Istotną kwestią jest wzrost świadomości społecznej o problemach osób niepełnosprawnych, a także wyrównanie szans do równoprawnego ich uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia. Należy dążyć do czynnego włączenia osób niepełnosprawnych w życie zawodowe, kulturalne, rekreacyjne, sportowe miasta Łomża.